

ресурс]. – Режим доступа :

<http://www.un.org/russian/document/declarat/summitdecl.htm>.

3. Кастельс М. Информационная эпоха : экономика, общество и культура / Мануэль Кастельс ; пер. с англ., под ред. О. И. Шкаратана. – М. : Междунар. отношения, 2000. – 316 с.

4. Колин К. Информатизация образования: новые приоритеты / К. Колин // Alma mater (Вестник высшей школы). – 2002. – № 2. – С. 16–23.

5. Колин К. К. Информационная глобализация общества и гуманитарная революция / К. Колин // Alma mater (Вестник высшей школы). – 2002. – № 8. – С. 3–9.

6. Тоффлер Э. Третья волна / Элвин Тоффлер. – М. : АСТ, 2004. – 784 с.

РЕЗЮМЕ

С. В. Дяченко. Использование сетевых технологий в условиях глобализации высшего образования.

В статье рассмотрены известные модели глобального образования. Глобализация высшего образования определяется как одно из направлений развития современной педагогической теории и практики, основанием которой является необходимость подготовки человека к жизни в условиях быстро изменяемого, все более интегрированного мира. Обоснована целесообразность применения сетевых технологий обучения в системе высшего образования в условиях глобализации.

Ключевые слова: глобализация, регионализация, интеграция, глобальное образование, кросс-культурная грамотность, сетевые технологии обучения.

SUMMARY

S. Dyachenko. Use of network technologies in the conditions of globalization of higher education.

The known models of global education are considered in the article. Globalization of higher education is determined as one of directions of modern pedagogical theory and practice foundation development. The basis of these theory and practice foundation is a necessity of people ability to live in the conditions of rapid changeable, more computer-integrated world. Expedience of network technologies application in the system of higher education in the globalization conditions is grounded in the article.

Key words: globalization, revivifying, integration, global education, race-cultural competence, network technologies of education.

УДК 378.048.2

О. Ю. Коваленко

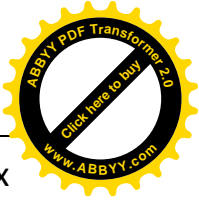
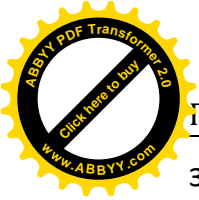
Горлівський державний педагогічний інститут іноземних мов

НЕПЕРЕРВНА ПЕДАГОГІЧНА ОСВІТА У США: СУЧАСНИЙ СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

У статті висвітлено питання організації неперервної педагогічної освіти у США. Розглянуто кілька існуючих на сьогодні версій появи терміна «неперервна освіта», проаналізовано зміст програм, за якими відбувається підготовка вчителів у системі післядипломної освіти, виявлено перспективи подальшого розвитку галузі.

Ключові слова: неперервна педагогічна освіта, післядипломна освіта, ступінь, програми підготовки.

Постановка проблеми. На зламі ХХ–ХХІ століть перед вищою освітою постало важливе завдання – підготувати такого педагога, який буде здатен знайти у світовому інформаційному просторі, що стрімко змінюється, цінні

знання та передати їх наступним поколінням. Іншими словами, зміна всіх аспектів людського життя, запровадження інновацій у науці й техніці, а отже, невідпинний розвиток суспільства вимагають підготовки вчителя нової формації, спроможного йти у ногу з усіма змінами і трансформаціями.

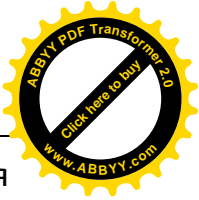
Беззаперечним є той факт, що постійне оновлення і розвиток знань роблять неможливим забезпечення вчителя знаннями та вміннями, яких буде достатньо для його професійної діяльності протягом тривалого часу. Саме тому професійна освіта і підвищення кваліфікаційного рівня вчителів повинні мати неперервний характер і відповідати новим стратегіям і цілям освіти. Щодо цього, на особливу увагу заслуговує зарубіжний досвід, насамперед американський, оскільки саме у цій країні накопичено багаторічні знання з організації неперервної освіти вчителів.

Аналіз актуальних досліджень. Дослідженням різних аспектів освіти США, у тому числі і системи підготовки педагогічних кадрів, займалися і вітчизняні, і зарубіжні вчені: Ю. Алфьорова, В. Гаргай, Л. Пуховська, Л. Таланова та ін. Проте зазначимо, що у своїх працях автори лише частково торкалися питання неперервної педагогічної освіти у Сполучених Штатах Америки.

Мета статті – проаналізувати й узагальнити теоретичні ідеї і практичний досвід організації неперервної педагогічної освіти у США, виявити перспективи її подальшого розвитку.

Виклад основного матеріалу. Слід зауважити, що на сьогодні існує кілька версій появи поняття «неперервна освіта». Згідно з першою версією, воно було запропоновано американцем Едуардом Ліндемманом у книзі «Значення освіти для дорослих» ще у 1926 році. На думку викладачів з Великобританії, ідею неперервної освіти розробив у 1929 році один із провідних британських дослідників освіти для дорослих Бейзил Йекелі у праці «Освіта впродовж життя».

Ми схилиємося до думки про те, що ідея розвитку неперервної освіти належить французькому теоретику з цього питання П. Ленгранду, який у 1965 році представив її на конференції ЮНЕСКО. У визначенні вченого неперервна освіта означає «процес, який триває все життя і в якому важливу роль відіграє інтеграція як індивідуальних, так і соціальних аспектів особистості людини та її діяльності» [1, 64]. Таким чином, П. Ленгранд у центр освітнього процесу ставить людину, для постійного розвитку здібностей якої треба створювати всі необхідні умови.

Саме у цей період (у середині 60-х – на початку 70-х років) поняття «неперервна освіта» входить у науковий обіг багатьох країн, у тому числі США, стаючи невід’ємним компонентом упроваджуваних освітніх реформ. Водночас всередині цього явища виникають розгалуження, одним з яких стає неперервна педагогічна освіта.

Неперервна педагогічна освіта є процесом, який складається із двох послідовних етапів:

1) базова вища освіта – це підготовче навчання, яке передуює професійній діяльності педагога у навчальному закладі,

2) післядипломна (післябазова) освіта – це подальше навчання, яке відбувається паралельно з практичною діяльністю.

На сьогодні отримати у США базову вищу освіту майбутнім педагогам пропонується у таких навчальних закладах:

- університети;
- педагогічні коледжі;
- коледжі вільних мистецтв.

Діяльність цих закладів у сфері підготовки педагогічних кадрів регулюється певним чином Американською асоціацією коледжів педагогічної освіти (The American Association of Colleges for Teacher Education), яка була заснована Чарльзом Хантом у 1948 році і є «національною, добровільною організацією коледжів та університетів з навчальними програмами для підготовки висококваліфікованих учителів» [6].

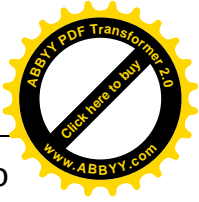
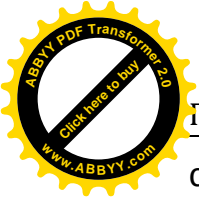
Варто зауважити, що підготовка вчителів у вищезазначених закладах будується за однаковими принципами, включаючи загальні знання та курс професійно-педагогічних знань. Однак зміст навчальних програм у кожному із закладів помітно відрізняється за своїм наповненням.

Так, університети, навчання в яких триває 4–5 років, пропонують три типи організації підготовки майбутніх учителів:

1) усі абітурієнти, незалежно від обраної спеціалізації, впродовж перших 2-х років отримують загальноосвітню підготовку. Після цього ті, хто бажають стати вчителями, продовжують навчання у педагогічному коледжі або на відділенні університету, де навчаються ще 2 роки;

2) усі абітурієнти, які бажають із самого початку навчатися на педагога, вступають до коледжу при університеті або ж до педагогічної школи;

3) університети з 5-річною програмою підготовки пропонують студентам загальноосвітню підготовку та дисципліни наукової

спеціалізації, після чого вони отримують диплом бакалавра і переходять до педагогічної школи.

Серед найбільш відомих університетів США, які займаються підготовкою педагогічних кадрів, назвемо Північний Іллінойський університет (Northern Illinois University), Болл університет (Ball University), Мічиганський університет (The University of Michigan) та інші.

У педагогічних коледжах, в яких навчання також триває 4–5 років, як загальноосвітня, так і професійно-педагогічна підготовка майбутніх учителів передбачена протягом усього терміну навчання. Крім того, на останньому році студентам надається час для вивчення так званих елективних курсів (elective courses).

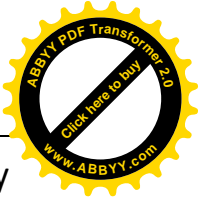
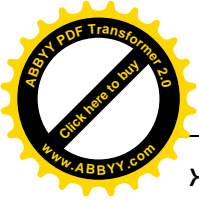
Коледжі вільних мистецтв проводять підготовку не тільки для майбутніх учителів, а й для інших спеціалістів. Упродовж перших 2-х років усі студенти отримують загальноосвітню підготовку, після чого для педагогів розпочинається професійне навчання.

Заслуговує на увагу той факт, що на сучасному етапі, ураховуючи досягнення в науці й техніці, програми підготовки вчителів у США включають курси з використанням комп'ютерної техніки та інших інноваційних технологій. Разом з тим широко поширеними поряд з традиційними стали такі нетрадиційні методи і форми навчання майбутніх учителів, як мікрОВикладання, моделювання, рольові ігри тощо.

У Сполучених Штатах Америки склалася така ситуація, що вчителів готують з орієнтацією на вікову групу учнів, з якими їм доведеться працювати. Відтак ступінь бакалавра (bachelor's degree), який студент отримувал після закінчення навчання в одному з перерахованих вище навчальних закладів, надавав право отримати тимчасову ліцензію і працювати вчителем в елементарній або середній школі. Однак у 1996 році Національна комісія з питань освіти подала рекомендацію, в якій наголошувалося на необхідності більш серйозної практичної підготовки майбутніх учителів.

Відповідно до цього головною умовою отримання постійної ліцензії на професійну діяльність для педагога є отримання ступеня магістра, що є складовою частиною післядипломної педагогічної освіти.

Говорячи про післядипломну педагогічну освіту, наголосимо на тому, що вона «сьогодні вирішує важливу соціальну, економічну, культурну проблему: сприяє розвитку професійної культури, професіоналізму вчителя, завдяки чому він стає конкурентоспроможним упродовж всього

життя, а його діяльність загалом здатна забезпечити якісну підготовку майбутніх спеціалістів для будь-якої галузі суспільного життя» [2, 15].

Післядипломна педагогічна освіта у Сполучених Штатах стала цікавити дослідників лише на початку 70-х років ХХ ст., коли було усвідомлено те, що знань, отриманих учителем за роки навчання, недостатньо для ефективної діяльності протягом тривалого часу. Адже якщо педагог не буде продовжувати свою освіту, в різних формах не підвищуватиме свою кваліфікацію, якість його роботи знизиться і не буде досягнуто головної мети – виховання гідних поколінь з урахуванням вимог сьогодення.

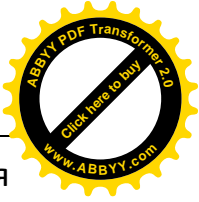
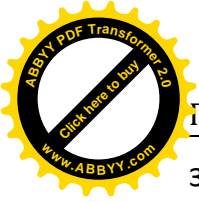
Отже, післядипломна педагогічна освіта у США здійснюється в аспірантурі, підготовка в якій ведеться у двох напрямках – магістерському і докторському, після закінчення яких студент отримує ступінь магістра освіти (Master of Education – M. Ed.) та доктора освіти (Doctor of Education – Ed. D.) відповідно.

Майже всі університети та педагогічні коледжі США пропонують підготовку вчителів на рівні магістра. Мінімальною умовою вступу до програми є ступінь бакалавра. Крім того, навчальні заклади мають й інші критерії для відбору педагогів: ураховується досвід роботи з дітьми, кількість академічних годин з певних навчальних дисциплін, наявність рекомендаційних листів від більш досвідчених учителів чи шкільних адміністраторів тощо.

Як правило, навчання за магістерськими програмами триває 1–2 роки, причому більша частина цього часу відводиться на теоретичну підготовку, все інше залишається на педагогічну практику у школі. Зміст програм подібний до тих, за якими навчають майбутніх бакалаврів, однак відмінність полягає у більш глибокому та ґрунтовному підході до підготовки магістрів, від яких вимагається проведення дослідної роботи за обраною спеціалізацією.

Варто наголосити, що уряд Сполучених Штатів, розуміючи цінність вчительської професії для подальшого розквіту країни, всіляко заохочує педагогів продовжувати власну освіту: «існує велика кількість грантів у вигляді аспірантських, університетських або фахових заохочувальних стипендій для підтримки вчителів, які продовжують навчання за магістерськими програмами» [5].

Вищим етапом підготовки висококваліфікованих учителів у США є докторські програми, які орієнтовані головним чином на самостійні наукові дослідження. Навчання за цими програмами може тривати від 3 до 6 років,

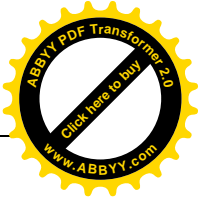
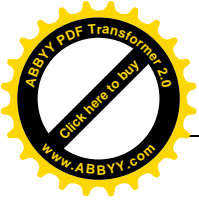
залежно від навчального закладу, і закінчується написанням дисертації, після чого кандидат може отримати ступінь доктора освіти (Doctor of Education – Ed. D.) або доктора філософії (Doctor of Philosophy – Ph. D.): «насправді розбіжності у цих програмах мінімальні, необхідні знання (курс навчання) та виконання роботи (дисертація) вражаюче подібні» [4, 15]. Випускники цих програм можуть сміливо претендувати на посади викладачів у вищих навчальних закладах або ж адміністраторів у системі шкільної освіти.

На сьогодні у Сполучених Штатах нараховується понад двісті навчальних закладів, які проводять підготовку за докторськими програмами. Причому деякі з них готують тільки докторів освіти (наприклад, Гарвардський університет – Harvard University), тоді як інші пропонують підготовку для отримання ступеня доктора філософії (Мічиганський університет – University of Michigan, Stanford University тощо).

Висновки. Таким чином, поняття «неперервна освіта» стає поширеним у багатьох країнах світу, у тому числі у США, у 70-х роках ХХ століття. Водночас як окрема галузь виділяється неперервна педагогічна освіта, яка у Сполучених Штатах має два рівні: перший – є базова вища освіта для вчителів, другий – післядипломна освіта. На майбутнє можна спрогнозувати, що галузь неперервної освіти продовжить розвиватися, оскільки ми схильні вважати, що потреба у висококваліфікованих педагогах у світі загалом, зокрема у США, ніколи не зникне: «додатково знадобиться 1 мільйон учителів, щоб задовольнити потреби населення Сполучених Штатів на наступне десятиріччя, оскільки старі вчителі йдуть на пенсію, а кількість населення зростає» [3].

ЛІТЕРАТУРА

1. Мониторинг непрерывного образования: инструмент управления и социологические аспекты / А. Е. Карпухина [и др.] ; под общ. ред. А. Е. Карпухиной. – М. : МАКС Пресс, 2006. – С. 64.
2. Швидун В. М. Форми та зміст підвищення кваліфікації педагогів загальноосвітніх навчальних закладів України в контексті політичних, економічних та соціальних трансформацій / В. М. Швидун // Нива знань. – 2006. – № 1. – С. 12–16.
3. Education and Teaching [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.howtodothings.com/degrees-and-careers/education-teaching.
4. Shulman L. S. Reclaiming education's doctorates: A critique and a proposal / L. S. Shulman, C. M. Golde, Conklin Bueschel & A., K. Garabedian // Educational Researcher. – 2006. – V. 35. – № 3. – P. 15.
5. Silverberg T. Grants for Teachers Pursuing Their Master's Degree [Електронний ресурс] / T. Silverberg. – Режим доступу : www.ehow.com/list_5795171_grants-teachers-pursuing-masters-degree.html.
6. Who We Are. Mission Statement [Електронний ресурс] – Режим доступу : www.aacte.org/index.php?/About-Us/Who-We-Are/who-we-are.html.

РЕЗЮМЕ

О. Ю. Коваленко. Непрерывное педагогическое образование в США: современное состояние и перспективы развития.

В статье освещен вопрос организации непрерывного педагогического образования в США. Рассмотрено несколько существующих на сегодня версий возникновения термина «непрерывное образование», анализирует содержание программ, по которым ведется подготовка учителей в системе последиplomного образования, определяются перспективы развития области.

Ключевые слова: непрерывное педагогическое образование, последиplomное образование, степень, программы подготовки.

SUMMARY

O. Kovalenko. Continuous education of teachers in the USA: contemporary condition and the development prospects.

In the article the organization of continuous education of teachers in the USA is covered. The author examines several versions of the origination of the term «continuous education», which exist today; analyses the content of the programs which help to prepare teachers in the system of postgraduate studies and points out the prospects of this field development.

Key words: continuous education of teachers, postgraduate studies, degree, preparation programs.

УДК 373.5.005(73)

А. А. Сбруєва

Сумський державний педагогічний
університет ім. А. С. Макаренка

НОВА ТЕОРІЯ НАВЧАННЯ В УМОВАХ ПОБУДОВИ СУСПІЛЬСТВА ЗНАНЬ: ХАРАКТЕРИСТИКА СВІТОВИХ ТЕНДЕНЦІЙ РОЗВИТКУ

У статті проаналізовано соціально-економічні чинники переходу від інструктивістської (стандартної) до конструктивістської моделі школи. Охарактеризовано ключові знахідки нової теорії навчання, що розвивається як інтердисциплінарна наука, в основу якої покладено концептуальні положення сучасної когнітивної психології та комп'ютерних наук.

Ключові слова: суспільство знань, інновація, когнітивна психологія, освітнє середовище, конструктивізм, рефлексія, метакогнітивний процес.

Постановка проблеми. Протягом останніх десятиліть більшість розвинених країн світу здійснюють зусилля для перетворення своєї економіки з індустріальної на економіку знань, яка базується, за висловом П. Друкера, на «виробництві й поширенні знань та інформації на відміну від виробництва й поширення матеріальних цінностей» [2]. У сучасній економіці знання працюють як «символічні аналітики», що маніпулюють символами, а не машинами, створюючи концептуальні артефакти, а не фізичні об'єкти. Теоретики розвитку економіки знань переконані, що в таких умовах знання стали істотною частиною економічної системи, третім фактором, доданим до двох традиційних – праці й капіталу [3]. З огляду на такі міркування теоретики освіти об'єднують свої зусилля навколо пошуків нових шляхів підвищення ефективності навчального процесу. Нова теорія